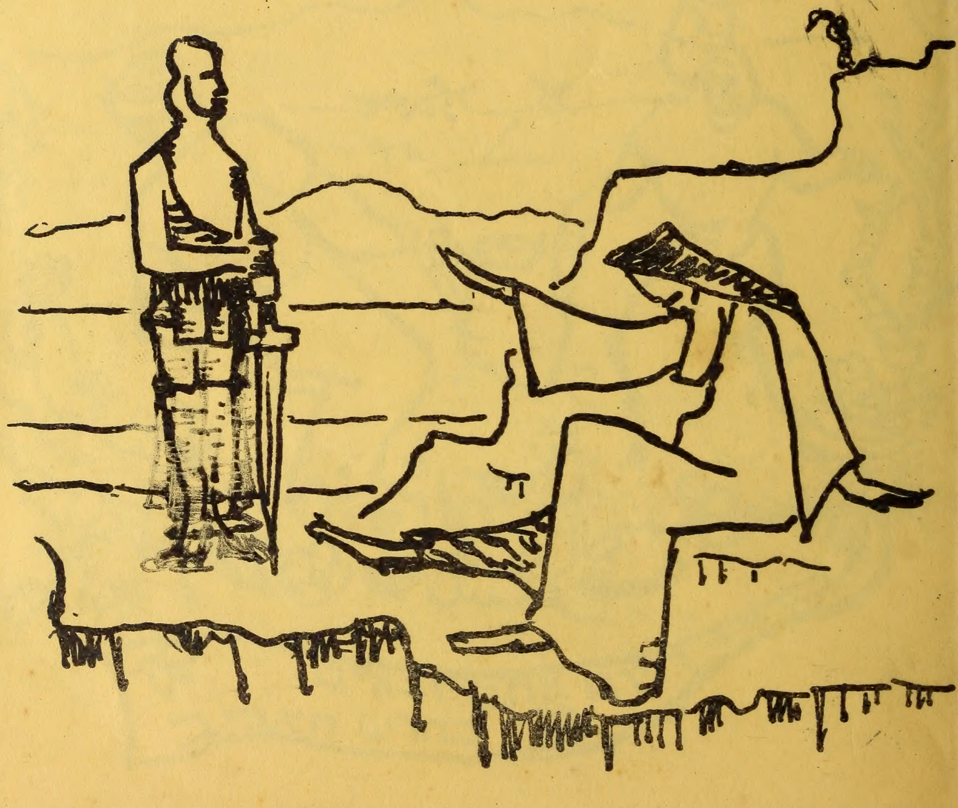
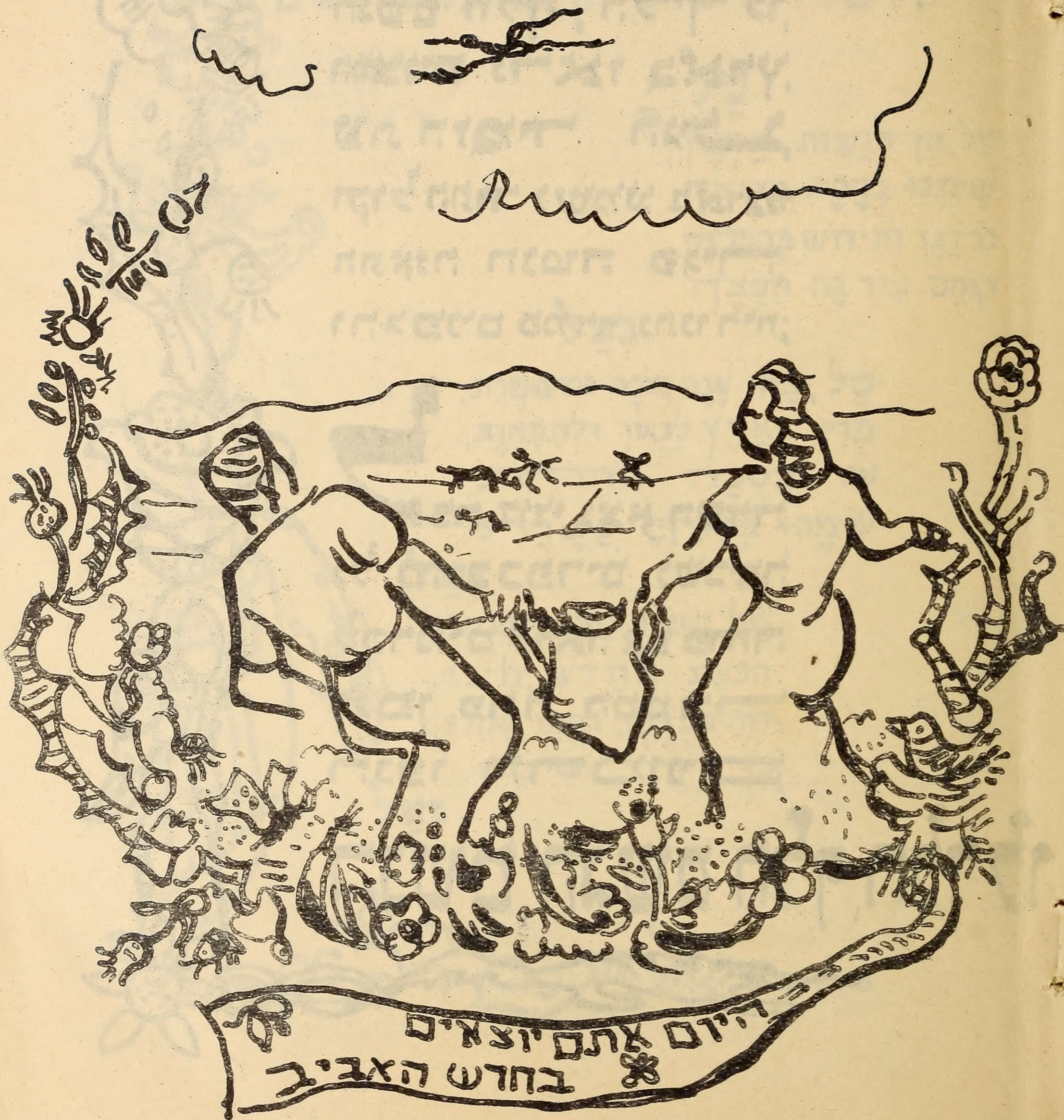
אפיקים - תש"ג.

הגדה של פסח

היום אתם יוצאים
בחדש האביב

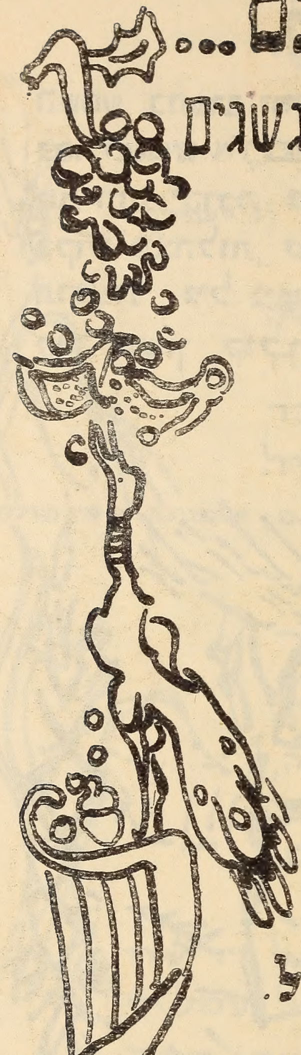
כי הנה הסתו עבר,
הגשם חלף, הלך לו,
הנצנים נראו בארץ,
עת הזמיר הגיע,
וקול התור נשמע בארצנו
התאנה חנטה פגיה,
והגפנים סמדר נתנו ריח;

לכה דודי, נצא השדה,
נלינה בכפרים, נשכימה
לכרמים, נראה אם פרחה
הגפן, פתח הסמדר,
הנצו הרמונים

הגשם, הגשם חלף, הלך לו.

עננים התפזרו ואינם...

השדות מוריקים ומשגשגים

טַל.

טַל, תֵּן לִרְצוֹת אַרְצֵךְ,
שִׂיתֵנוּ בְּרָכָה בְּדִיצָךְ,
רֹב דָּגָן וְתִירוֹשׁ בְּהַפְרִיצָךְ,
קוֹמֵם עִיר בָּהּ חֶפְצָךְ:

בְּטַל

טַל, צַוֵּה שָׁנָה טוֹבָה וּמְעֻטֶּרֶת,
פְּרִי הָאָרֶץ לְגָאוֹן וּלְתִפְאֶרֶת,
עִיר כַּסֻּכָּה נוֹתֶרֶת,
שִׂימָהּ בְּיָדְךָ עֲטֶרֶת

בְּטַל

טַל וְשׂוֹבַע מַלֵּא אֲסָמֵינוּ,
הֲכָעֵת תְּחַדֵּשׁ יָמֵינוּ,
דּוֹד כְּעֶרְכְּךָ הַעֲמֵד שְׁמֵנוּ,
גַּן רָוֶה שִׂימֵנוּ.

בְּטַל.

חבאת העמר.

השמש במערב יורדת, שוקעת,
כסו השמים אדם וחכליל;
מעירות יהודה נוהר העם
בקול מצהלות, ובקול חליל,
תרועת גיל נישעה באויר,
קול ששון, קול רנה ושיר.

השדה בשבליו עומד לקצירה,
כל שבלת מאה שערים,
„בא השמש?"- הקוצר ישאל;
„האקצור?" - ובזה המגל!
„הלקה זו?" - יוסיף וישאל;
„הן והן!" - יענהו הקהל.

המניפים: „עמר תבואה חדשה!"
המקבלים: „מהו העמר ביד?"
המניפים: „ברכת אדמה ועמל!"
עמר תבואה חדשה!"
הכל: „עמר תבואה חדשה!" (3 פעמים)

שנת תבואה חדשה
מביאה ברכת אדמה,
אסמינו מלאו בר
"קבינו-תירוש יצהר!

(המלים: מ.ט, המנגינה: ש. פוסטולסקי)

העמר.

עמר, עמר בן-קמה,
זו ברכת האדמה,
הוא יובא, יובא הלום
ויונף תנופה לרום.

מבאר-שבע ועד דן
חג חטה וחג דגן
פה יגל יוגב צעיר
בתנובת הניר:
עמר, עמר...

יבורך כל זיו שדי
פרי עמל, עמל ידי,
באך באה, מעמד,
קול נשא ונזמר:
עמר, עמר...

(המלים: שנברג, המנג׳: ש. פוסטולסקי)

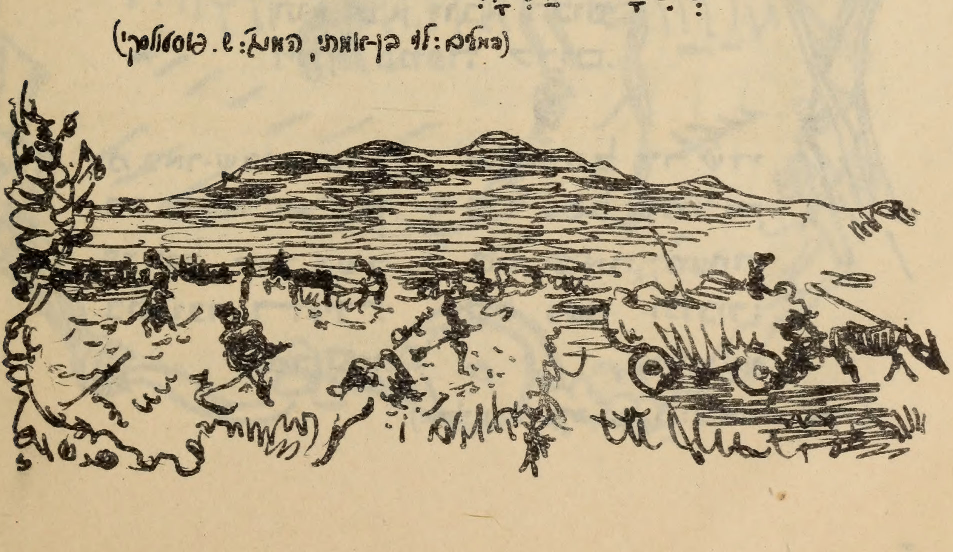
הַשִּׁבֳּלִים פְּנִימָה!..

רָאִינוּ עֲמָלֵנוּ – כַּעֲמַל הַנְּמָלִים;
כָּל אִישׁ יָבִיאוּ כְּעֹמֶר אֲלֻמּוֹת
גְּדִישׁ דָּגָן יָקוּם לְתַלְפִּיּוֹת
וְשִׁבֳּלָיו פְּנִימָה,
פְּנִימָה הַשִּׁבֳּלִים.

רָאִינוּ עֲמָלֵנוּ – הִנֵּה עֲמַל הַנְּמָלִים,
כֵּן יִרְבֶּה, לוּ יְבֹרַךְ כִּפְלַיִם
מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וּמִטַּל שָׁמַיִם
עִם שִׁבֳּלִים פְּנִימָה,
פְּנִימָה הַשִּׁבֳּלִים...

רָאִינוּ עֲמָלֵנוּ – הוּא עֲמַל הַנְּמָלִים---
שִׁמְרוּ, אִסְפוּ, אַחִים, אוֹגְרֵי-הַבָּר
לְיוֹם מָצוֹר יָעוּט אוֹיֵב וָצָר
הַשִּׁבֳּלִים פְּנִימָה,
פְּנִימָה הַשִּׁבֳּלִים!---

(המלים: לוי בן-אמתי, הנגן: ש. פוסטולסקי)

הֲרֵינִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לְסַפֵּר
בִּיצִיאַת מִצְרַיִם יַחַד עִם כָּל
יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ, עִם כָּל יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר אֲפָפוּהוּ חֶבְלֵי מָוֶת וְנַחֲלֵי
בְלִיַּעַל יְבַעֲתוּהוּ. פָּרִיצֵי
גוֹיִם קָמוּ עָלָיו לְבַלְּעוֹ וַיֹּאמְרוּ

לְכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי וְלֹא
יִזָּכֵר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד.

עבדים היינו לפרעה במצרים

וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל אֶחָיו וְכֹל הַדּוֹר הַהוּא: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם: וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרָיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף: וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ: הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם הוּא עַל שׂוֹנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ: וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנֹּתוֹ בְּסִבְלֹתָם וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה אֶת פִּתֹם וְאֶת רַעַמְסֵס וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ: וַיָּקֻצוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבִדוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ:

עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם

וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אֶחָיו וַיַּרְא בְּסִבְלֹתָם וַיְבַקֵּשׁ פַּרְעֹה לַהֲרֹג אֶת מֹשֶׁה וַיִּבְרַח ממצרים

(שמות ב׳)

אמי קבלה את הדברים מאמה ואמה מאמה, זקנתה מזקנתה, דור מפי דור ואמי מסרה את הדברים לי:

וידבר אל משה, אליו ידבר: „לך, שוב מצרימה ועשית לי עם!
הידעת איך יעשה עם?"—

„את העובדים ואת האומללים תקרא אליך, את כל אלה, אשר יאנחו מעבדות ומרב פרך ואשר יענו תחת יד נוגשים ופקידים ואין להם בלתי אם לב ובלב הזה מעט רגש חבורת אליהם והוצאת אותם מבית עבדים וגאלתם ונתת להם חוקים ומשפטים ועשית אותם לעם.

ויש אשר יעשה אדם פתם ורעמסס ויש אשר יבנה ענקים בשמים, את הפירמידים ואת האובליסקים ויש אשר יציב ספינכסים לנצח נצחים ואולם כל אלה מאפע וכל הבריאות האלה כאין וכאפס מול הבריאה הגדולה— בברא אדם עם, ואתה תברא לי עם!

לך, בוא מצרימה ובאת אל הנענים והאומללים, אל כל הנאנחים והנדכאים—ואמרת אלהם, כי אומללים הם —והם לא יבינו, ואמרת להם, כי עבדים הם—והם לא ידעו, וכי גדול ענים וגדולים מכאוביהם ונורא לחצם—והם לא יאמינו; ופקחת את עיניהם בחזק-יד על כל לחצם ועל כל ענים וגאלת אותם.

ועם רב ימשך אחריך מקרב אחיך אשר לא ידעתין ואשר לא ידעוך, ומקבץ כל העם מסביב, אשר רע ומר להם, והיית לאב המון אדם רב ולראש שבטיו.

ועשית מן התולעים—אדם,
ומן האדם —עם,
ומעפרות חול—ארץ.

(י. ברנר).

הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב׃

וַיִּשָּׂא הָעָם אֶת בְּצֵקוֹ בְּטֶרֶם יֶחְמָץ
מִשְׁאֲרוֹתָם צְרֻרוֹת בְּשִׂמְלוֹתָם עַל
שִׁכְמָם׃ וַיִּסְעוּ מֵרַעְמְסֵס סֻכֹּתָה כְּשֵׁשׁ
מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי וְגַם עֵרֶב רַב עָלָה אִתָּם׃

היום אתם יוצאים בחדש האביב׃

וַיֹּאפוּ אֶת הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִ
מִּצְרַיִם עֻגוֹת מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי
גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ
וְגַם צֵדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם׃

היום אתם יוצאים בחדש האביב׃

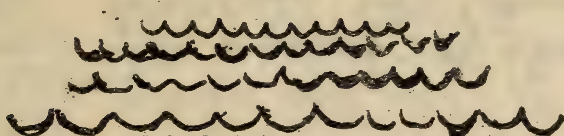
ויאמר משה לעם:

זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים

בצאת ישראל ממצרים
בית יעקב מעם לעז
היתה יהודה לקדשו ישראל
ממשלותיו: הים ראה
וינס הירדן יסב לאחור:

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים
דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא, כי אמר
פן ינחם העם בראותם מלחמה ושבו מצר
ימה: ויסב את העם דרך המדבר ים-סוף:
ויהפך לבב פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו:
מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו:
וירדפו מצרים אחריהם וישיגו אותם חונים על הים:
(שמות י"ג, י"ד)

תניא, היה רבי מאיר אומר: בשעה שישראל היו עומדים על שפת הים, היו שבטים מנצחים זה עם זה; זה אומר: אני יורד תחלה לים. וזה אומר: אני יורד תחלה לים. קפץ שבטו של בנימין וירד תחלה לים. והיו שרי יהודה רוגמים אותם; אמר רבי יהודה: לא כך היה המעשה, אלא- זה אומר: אין אני יורד תחלה לים, וזה אומר: אין אני יורד תחלה לים. קפץ נחשון בן-עמינדב וירד לים תחלה.
(סוטה ל"ו, ל"ז)

בשעה שבקש הקדוש ברוך להטביע את מצרים בים, עמד עוזא, שר של מצרים, ונשתטח לפני הקב"ה ואמר לפניו: רבונו של עולם, במדת הרחמים בראת את עולמך, למה אתה רוצה להטביע את בני?

מיד כנס הקב"ה כל פמליא של מעלה ואמר להם:

„היו דנים ביני ובין עוזא שר של מצרים!"

התחילו שרי האומות מלמדות סניגוריא על מצרים;

כיון שראה מיכאל כך, רמז לגבריאל וטס למצרים טיסה אחת ושמט לבנה עם טיטה ותינוק אחד עמה, ששקעוהו בבנין, ובא ועמד לפני הקב"ה ואמר:

„כך שעבדו את בניך!"

מיד ישב עליהם הקב"ה במדת-הדין וטבעם בים.

(מדרש אבכיר, מגלה ו)

אותה שעה בקשו מלאכי-השרת לומר שירה לפני הקב"ה. אמר להם הקב"ה:

מַעֲשֵׂי יָדַי טוֹבְעִים בַּיָּם
וְאַתֶּם אוֹמְרִים שִׁירָה לְפָנַי...

וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַּר פָּארָן...

וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאוֹנְנִים וַיֹּאמְרוּ:

מִי יַאֲכִילֵנוּ בָּשָׂר, זָכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חִנָּם. אֶת הַקִּשּׁוּאִים, וְאֶת הָאֲבַטִּיחִים, וְאֶת הֶחָצִיר וְאֶת הַבְּצָלִים, וְאֶת הַשּׁוּמִים...

וְעַתָּה נַפְשֵׁנוּ יְבֵשָׁה, אֵין כֹּל...

"הֲלֹא זֶה הַדָּבָר, אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר: חֲדַל מִמֶּנּוּ וְנַעַבְדָה אֶת מִצְרַיִם, כִּי טוֹב לָנוּ לַעֲבוֹד אֶת מִצְרַיִם מִמּוּתֵנוּ בַּמִּדְבָּר.

וְלָמָּה הֶעֱלִיתוּנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָבִיא אוֹתָנוּ אֶל הַמָּקוֹם הָרָע הַזֶּה, לֹא מְקוֹם זֶרַע וּתְאֵנָה וְגֶפֶן וְרִמּוֹן וּמַיִם אַיִן לִשְׁתּוֹת...

קוּמוּ תּוֹעֵי מִדְבָּר, צְאוּ מִתּוֹךְ הַשְּׁמָמָה,
עוֹד הַדֶּרֶךְ רַב, עוֹד רַבָּה הַמִּלְחָמָה,
רַב לָכֶם לָנוּעַ, לָנוּד בָּעֲרָבָה,
וְלִפְנֵיכֶם פְּתוּחָה דֶּרֶךְ גְּדוֹלָה וּרְחָבָה.
רַק אַרְבָּעִים שָׁנָה נָתַע בֵּין הֶהָרִים
וּבַחוֹל טָמַנּוּ שִׁשִּׁים רִבּוֹא פְּגָרִים...
אַל נָא יַעַצְרוּנוּ פִּגְרֵי הַנֶּחֱשָׁלִים,
שֶׁבַּעַבְדוּתָם מֵתוּ - נִפְסַח עַל הַחֲלָלִים!
יִרְקְבוּ בִּקְלוֹנָם סְרוּחִים עַל צוּרָתָם,
שֶׁבְּכִתְפָם נָשְׂאוּ מִמִּצְרַיִם אוֹתָם.
יִמְתַּק לָמוֹ חֲלוֹמָם, חֲלוֹם רַב בְּצָלִים, שׁוּמִים,
דּוּדִים מְלֵאֵי בָשָׂר רַבִּים וַעֲצוּמִים...
עוֹד הַיּוֹם אוֹ מָחָר יְחַלֵּק רוּחַ קָדִים
עִם קָעִיט גּוּפַת אַחֲרוֹן הָעֲבָדִים...
קוּמוּ, אֵיפוֹא, נְדִים, עִבְרוּ אֶת הַשְּׁמָמָה,
אַךְ אַל יַעַל קוֹלְכֶם, חַכּוּ עַז בְּדוּמָה;
פֶּן צַעַדְכֶם יָעִיר מִדְבָּר וְנִרְדָּמָיו,
אִישׁ וְאִישׁ בִּלְבָבוֹ יִשְׁמַע הֵד פְּעָמָיו,
אִישׁ בִּלְבָבוֹ יִשְׁמַע קוֹל אֱלֹהַּ דּוֹבֵר:
לֵךְ! הַיּוֹם אֶל אֶרֶץ חֲדָשָׁה אַתָּה עוֹבֵר!
לֹא, לֹא לֶחֶם קְלוֹקֵל, שְׂלָו וּדְגַן-שָׁמַיִם -
לֶחֶם עֶצֶב תֹּאכַל, פְּרִי עֲמַל-יָדַיִם!
לֹא, לֹא אֹהֶל תֹּהוּ וַעֲלִיַּת שְׁחָקִים -
בַּיִת אַחֵר תִּבְנֶה! אֹהֶל אַחֵר תָּקִים.
כִּי מִלְּבַד הַמִּדְבָּר תַּחַת הַשָּׁמַיִם עוֹד לֶאֱלֹהַּ עוֹלָם גָּדוֹל וּרְחַב-יָדַיִם
וּמִלְּבַד יְלֵל הַיְשִׁימוֹן, דְּמִי הַצִּיָּה וְרֶגֶשׁ תַּחַת שִׁמְשׁוֹ אֶרֶץ יְפֵה-פִיָּה!
(ח.נ. ביאליק).

חַי אָנִי, כִּי כָּל הָאֲנָשִׁים הָרוֹאִים אֶת אוֹתוֹתַי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בַּמִּדְבָּר יִכְלוּ פִּגְרֵיכֶם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה - וּבְנֵיכֶם יִהְיוּ רוֹעִים בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד תֹּם פִּגְרֵיכֶם.

כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מְבִיאֲךָ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה, אֶרֶץ נַחֲלֵי מָיִם, עֲיָנֹת וּתְהוֹמוֹת יוֹצְאִים בַּבִּקְעָה וּבָהָר, אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעוֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן, אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ: אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנֻת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם.

ממצרים גאלתנו,
מבית עבדים פדיתנו.

הָא לַחְמָא עַנְיָא
דִּי אֲכָלוּ אַבְהָתָנָא
בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם.

כָּל דִּכְפִין יֵיתֵי וְיֵיכוֹל, כָּל דִּצְרִיךְ יֵיתֵי וְיִפְסַח
הָשַׁתָּא-הָכָא, לְשָׁנָה הַבָּאָה-בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל!
הָשַׁתָּא-עַבְדֵי, לְשָׁנָה הַבָּאָה-בְּנֵי-חוֹרִין!

על
הגפן

ועל פרי הגפן
ועל תנובת השדה
ועל ארץ חמדה
ארץ טובה ורחבה
שנחלו אבותינו
ואנו לאכל מפריה
ולשבע מטובה

לחיים!

שפוך חמתך על הגוים אשר לא ידעוך
ועל ממלכות אשר בשמך לא קראו:
כי אכל את יעקב ואת נוהו השמו:

שפוך עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם:
תרדף באף ותשמידם מתחת שמי יי:

שוב הופעת! מות אכזרי!
קרע קריעה! השחק לגזרים!
האספנה כל קינות מקדם,
ממגלות בלורית ומח זורים.
הן כה רב בכו עליך, בת-עמי,
הן כה רבו חלליך, בת-עמי,
אין עוד ארץ לא רותה דמך,
אין עוד שחק לא שבע אימים.
זה דורות בזעם אין אונים
אלף פעם כבר נגרה עיני...
העברו שבעת ימי האבל
ולא פקדך המות בשמיני?
אין עוד זעק ששחקים יפרום
שיפרש כנף כמטוסים ברום
שיסב תדיר בצל בתינו,
ירדפנו לילה ויום-יום.

כי נצרד קולנו הנזעם,
כי גדעו ניבינו בשיאם,
בצוקי ענק כסו באחות-הישע
ואין בידי אדם להסיעם.
עניבת המות הדוקה...
ואנוש לבנו עד דכא...
אל תרפה אבלי! ואם נחנק הזעק
התעלה בקול דממה דקה!
לא בלהג רב וצחצחי דברים
פרש אברי יגון לעוברים.
יעלה הניב פשוט ורך כעשב
המפציע על תלי קברים...
תחרת על מצח תוגתי כאות!
תמר לשוני מעלז ותשואות!
אפרורית ימים אזרה על ראש [כאפר
וכשק אחגור חלום-באות!

Jud

רק עליך, רק עליך, בת-עמי
לך ולגעגועיך - חלומי;
בעותי-לילי לך ומריי בסער,
וזעת-אפי לך יעמל יומי...
אל תרפה אבלי! אך אל תרפה ידי!
כל אשר עמלתי - לא בכדי!
הולד שנית מחול עולה מאפר
הן הסכן הסכנתי מעודי!
בת-עמי, יחלי עמי, יחלי!
כי רק לך ולבאותיך עמלי-
למענך עוד עץ היום נטעתי
ועוד בן הריתי בלילי....

י.ת.

צא ולמד מה בקש לבן הארמי ומה בקשו האחרים, אשר שמותיהם לגיון: אכל את יעקב והשם נוהו, ירמסו ולא יחמלו תולעת יעקב; וכאשר יענונו, כן נפרץ, כי לא מכה רודת ישראל; כאז, כן עתה, לא נכחד המרי ויצר החפש עודנו חי.

יצר החפש, תשוקת ישראל זו, ילידת השעבוד בעת תכבה ותגרף אלהה מן העולם; עוד במצרים בשורת הדרור לרבים הבאנו ובעליתנו ערב רב אתנו העלינו.

כאז, כן עתה נס הדרור ידנו תשא ובמלא גרוננו על תורה מחדש נכריז:

תורת חיים חדשה, משפט אחד לכל אדם עלי אדמות.

בכל דור

עם הנץ החמה של האדם המשתחרר, בכל מערכות האנושיות, שם היינו; בכל שדה קטל של מחכאים, בכל „יציאות מצרים" של כל העמים וכל הדורות על גרדום ועל מוקד, בבתי-כלא ועל בריקדו—ת.

(מ. ביילינסון)

והיא שעמדה
לאבותינו ולנו
שלא אחד בלבד
עמד עלינו לכלותנו
אלא שבכל דור ודור
עומדים עלינו לכלותנו
והקדוש ברוך הוא
מצילנו מידם.

פסח!

עם שומר במשך אלפי שנים את יום צאתו
מבית עבדים ודרך כל מסלות השעבוד והאנס
והאינקביזיציה והשמד והפרעות נושאת
האומה בלבה את הגעגועים לחפש ומביאה
אותם לידי בטוי עממי, אשר לא יפסח על
כל נפש מישראל, על כל נפש ענייה ומרודה.
– מאבות אל בנים, דרך כל הדורות נמסר
דבר יציאת מצרים זכרון אישי שאיננו מחויר
ואיננו דֵהֶה.
„בכל דור ודור חייב אדם לראות את
עצמו כאלו הוא יצא ממצרים".

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת
אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרָיִם.

אם קצרה ידינו מהציל לקוחים למות – אנחנו, המוצלים, אחראים לשארית ישראל. אין כתפים אחרות להטיל עליך אין גב להתחבא מאחוריו.

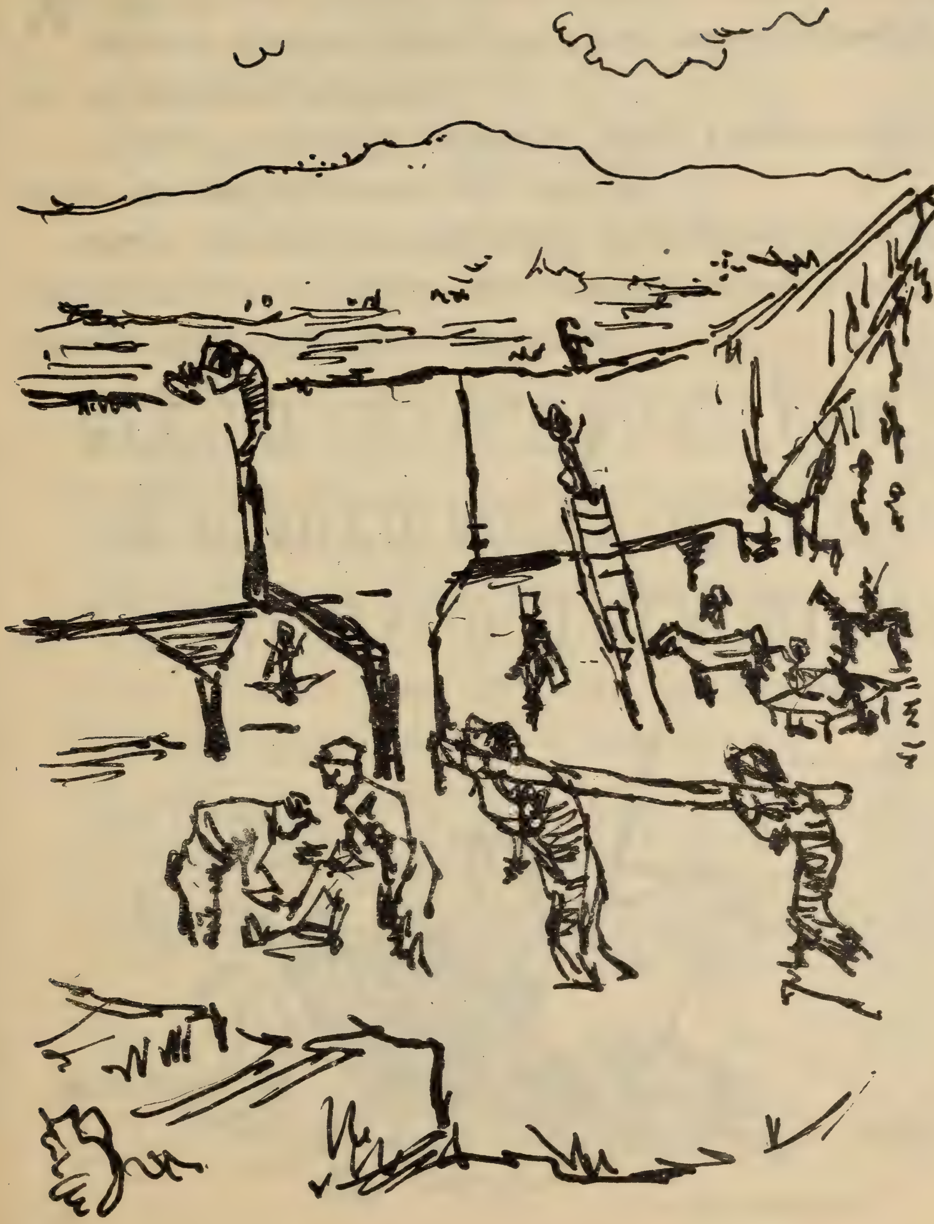
העובדה, כי אותנו, הנצבים כאן, העלה גורל-ישראל אל החוף – מחייבת. אי אפשר שלא תחייב.

בגולה היה אדם מישראל מכוון פניו לקראת ציון, בציון חייב אדם מישראל לכוון פניו לסוכת ישראל הנופלת, הנופלת בכל מקום ובכל הדרכים.

בכל יום ויום חייב אדם לראות את עצמו כמי שמכריע את הכף: ליציאת מצרים או להארכת הגלות.

(ב. כצנלסון)

ליל סדר פסח זה, שנת תש"ג הוא השמיני על אדמתנו בקבוץ אפיקים, שנה האחת-עשרה לפרץ מימי הירדן על אדמות כנרות ולאפיקיה וישקו כל רגב צחיה אשר חכה לגאולה. ואמרתם אחים:

תאור לנו הדרך בחג הדות זה, בליל סדר פסח, הוא התשעה-עשר בקבוצנו מיום היותו קבוץ „השומר-הצעיר" מס.ס.ס.ר. מפוזר לפלוגותיו עדי התרכזו באפיקים

וְהוֹצֵאתִים מִן הָעַמִּים
וְקִבַּצְתִּים מִן הָאֲרָצוֹת
וַהֲבִיאוֹתִים אֶל אַדְמָתָם
וּרְעִיתִים אֶל הָרֵי יִשְׂרָאֵל
בַּאֲפִיקִים
וּבְכֹל מוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ.

וַיְדַבֵּר דָּוִד אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת: כִּי אֲפָפוּנִי מִשְׁבְּרֵי-מָוֶת, נַחֲלֵי-בְלִיַּעַל יְבַעֲתוּנִי, חֶבְלֵי שְׁאוֹל סַבּוּנִי, קִדְּמוּנִי מוֹקְשֵׁי-מָוֶת

וַיֵּרָאוּ אֲפִקֵי-יָם, יִגָּלוּ מוֹסְדוֹת תֵּבֵל.

קרב יום, אשר הוא לא
יום ולא לילה; הוי, תאר
כאור יום חשכת הלילה
שומרים הפקד לעירך
גם ביום וגם בלילה.

ויהי בחצי הלילה

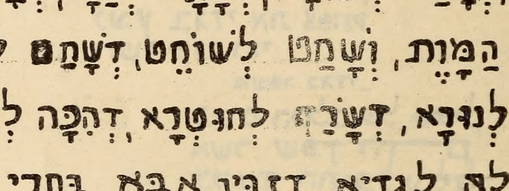
יוֹם לְיַבָּשָׁה נֶהֶפְכוּ מְצוּלִים,
שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים;
הִטְבַּעְתָּ בְּתַרְמִית רַגְלֵי בַת עֲנָמִית,
וּפַעֲמֵי שׁוּלַמִּית יָפוּ בַּנְּעָלִים.
דְּגָלַי כֵּן תָּרִים עַל הַנִּשְׁאָרִים,
וּתְלַקֵּט נִפְזָרִים כִּמְלַקֵּט שִׁבֳּלִים.

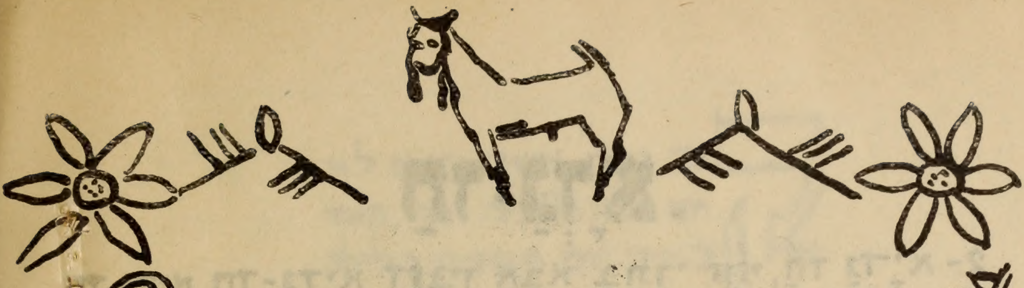
(ר' י. הלוי)

חַד-גַּדְיָא.

חַד גַּדְיָא, חַד-גַּדְיָא דְזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי, חַד גַּדְיָא - 2
וְאָתָא שׁוּנְרָא וְאָכְלָה לְגַדְיָא, דְזַבִּין...
וְאָתָא כַלְבָּא, וְנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא, דְאָכְלָה לְגַדְיָא, דְזַבִּין...
וְאָתָא חוּטְרָא, וְהִכָּה לְכַלְבָּא, דְנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא, דְאָכְלָה לְגַדְיָא...
וְאָתָא נוּרָא, וְשָׂרַף לְחוּטְרָא, דְהִכָּה לְכַלְבָּא, דְנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא...
וְאָתָא מַיָּא, וְכָבָה לְנוּרָא, דְשָׂרַף לְחוּטְרָא, דְהִכָּה לְכַלְבָּא...
וְאָתָא תוֹרָא, וְשָׁתָה לְמַיָּא, דְכָבָה לְנוּרָא, דְשָׂרַף לְחוּטְרָא...
וְאָתָא הַשּׁוֹחֵט, וְשָׁחַט לְתוֹרָא, דְשָׁתָה לְמַיָּא, דְכָבָה לְנוּרָא...
וְאָתָא מַלְאַךְ הַמָּוֶת, וְשָׁחַט לְשׁוֹחֵט, דְשָׁחַט לְתוֹרָא, דְשָׁתָה
לְמַיָּא, דְכָבָה לְנוּרָא, דְשָׂרַף לְחוּטְרָא, דְהִכָּה לְכַלְבָּא, דְנָשַׁךְ
לְשׁוּנְרָא, דְאָכְלָה לְגַדְיָא, דְזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי, חַד גַּדְיָא!
וְאָתָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְשָׁחַט לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת, דְשָׁחַט לְשׁוֹחֵט
לְשׁוֹחֵט, דְשָׁחַט לְתוֹרָא, דְשָׁתָה לְמַיָּא, דְכָבָה לְנוּרָא, דְשָׂרַף
לְחוּטְרָא, דְהִכָּה לְכַלְבָּא, דְנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא, דְאָכְלָה לְגַדְיָא, דְזַבִּין
אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי, חַד גַּדְיָא, חַד גַּדְיָא!

חד-גדיא.

מעשה בגדי, מעשה בגדי,
שמעו, אבורת, בנים,
יהיה, גדולים, מוסר לכם,
תענוג לכם, קטנים.
חד-גדיא, חד-גדיא!

אבינו הזקן הלך
לשוק לפני שנה
וגדי לבן, יפה וצח
בשני זוזים קנה.
בא החתול הגרגרן
ויארב בגיבם
נעץ בגדי את צפרניו
ויטרפנו רזי.

מעשה בגדי...

כעס הכלב על חתול,
אשר שפך הדם,
בקצף התנפל עליו
ויחנקהו שם;
אך המקל, ששם עמו
רגז מאד על זה
על כלב זה קפץ פתאם
ויחבטו יפה;

(זיושמן)

